

4. Леопольд О. Календарь песчаного графства. – М.: Мир, 1980. – 216 с.
5. Риган Т.Н. В защиту прав животных. – К.: КЭКЦ, 2004. – 104 с.
6. Швейцер А. Благоговение перед жизнью. – М.: Прогресс, 1992. – 372 с.

БИОМАСА ТРАВСТОЮ РЕКРЕАЦІЙНИХ ДІЛЯНОК МІСТА КРИВОГО РОГУ

Марченко С.О.
Криворізький ДПУ

Велика роль в розв'язанні проблеми оптимізації міської середовища належить рослинному покриву, стан якого недостатньо вивчений у Кривому Розі [1]. В великих промислових регіонах рослинність і сама зазнає негативного антропогенного впливу від промисловості та транспорту. Стан рослинного покриву може бути показником, який інтегровано характеризує стан довкілля. Тому важливо дослідити це питання більш глибоко.

Надземну фітомасу оцінювали на рекреаційних ділянках розташованих в різних зонах міста. Для дослідження біомаси травостою користувалися загальноприйнятими методиками [2]. На дослідних ділянках робились покоси в десятикратній повторюваності, всі розрахунки проводились в абсолютно сухій масі речовини.

За географічним розташуванням дослідні ділянки № 8 та 21 знаходяться у заплаві (парк «Правди» та «Веселі терни» – центр та північ міста відповідно), на вододілі ділянки № 3, 20 (парк «Б. Хмельницького» та «Восход» – центр та північ міста відповідно), на схилі до ставка знаходиться ділянка №10 (парк м. Інгулець – південь міста).

Основу угруповань на ділянці 3 складає *Lolium perenne* L., який має високу зустрічальність (70%) і відповідно участь цього виду в загальній біомасі велика (82,5%). За останнім показником вагома участь належить *Taraxacum serotinum* (Waldst. et Kit.) Poir. та *Achillea submellifolium* (12 та 6% відповідно). В угрупованні відмічається від 2 до 5 видів, а на ключовій ділянці 13 видів. Більшою різноманітністю відрізняється 8 ділянка, де основу угруповання з великою зустрічальністю складає *Erigeron canadensis* L. та *Taraxacum serotinum* (Waldst. et Kit.) Poir. (по 70%), а в загальній біомасі участь цих видів складає (9,3 та 7,7% відповідно). За показниками біомаси домінують *Lolium perenne* L., *Poa angustifolia* L. та *Hordeum leporium* Link. (27%, 23,4% та 18,8% відповідно). На ключовій ділянці відмічається понад 20 видів, в угрупованні – від 6 до 12 видів.

На півночі міста у вододільному парку (ділянка 20) основу угруповань складає *Dactylis glomerata* L. та *Plantago major* L., за зустрічальністю ці види складають по 60%. В загальній біомасі ці види займають 25,4 та 15,4% відповідно. За останнім показником значне місце займає *Lolium perenne* L. (25,4%). На ключовій ділянці відмічається понад 18 видів, а в угрупованні від 6 до 10

видів. У заплавному парку «Веселі терни» основу угруповань становлять 4 види (*Plantago major* L., *Lolium perenne* L., *Geranium pratense* L., *Sonchus arvensis* L.) з найбільшою зустрічальністю в 70% . Показники біомаси цих видів становлять 7,4%, 13,3%, 6,2%, 15,4% відповідно. За останнім показником значне місце займають *Carex bigelowii* Tor. Ex Schwein., *Solidago canadensis* L., *Arctium tomentosum* Mill. (17,7%, 17,4% та 17,6% відповідно). В угрупованнях відмічається від 7 до 14 видів, а на ключовій ділянці – 20 видів.

На півдні міста основою угруповань з великою зустрічальністю є *Lolium perenne* L. (80%). Участь цього виду в загальній біомасі становить 19,6%, також значне місце за цим показником займають *Poa annula* L. та *Dactylis glomerata* L. (19% та 22% відповідно). На ділянці зустрічається 20 видів, а в угрупованнях від 4 до 13 видів.

Таким чином на видовий склад та показники біомаси впливає географічне розташування ділянок. Так найбільше видове різномайття відмічається у заплавному парку «Веселі терни», а найбільші показники біомаси окремого виду (*Lolium perenne* L.) і угруповання в цілому у вододільному парку «ім. Б. Хмельницького».

Література

1. Константинова О. В. Структура рослинних угруповань на території міської лікарні № 7 м. Кривого Рогу.// Еколого-біологічні дослідження на природних та антропогенно змінених територіях: Матеріали наукової конференції молодих вчених (Кривий Ріг 2002 р.). – Кривий Ріг, 2002. – С. 169.
2. Родин Л. Е., Ремезов И. П., Базилевич Н. И. Методические указания к изучению динамики и биологического круговорота в фитоценозах. – Л.: Наука: Ленингр. отд., 1968. – 144 с.

БІОЕТИКА І ЕКОЛОГІЯ

Мошкова Г.В.

Петрівсько-Роменська ЗОШ I-III ступенів

У ХХ ст. людство відчуло катастрофічні наслідки глобальної екологічної кризи. Ця принципово нова ситуація порушила питання фізичного виживання, продовження людського роду і розвитку всієї цивілізації. Критична фаза відносин і протиріч між суспільством і природою зумовлена гігантським ростом споживання природних ресурсів, зміною ландшафтів, створенням нового антропогенного середовища і порушенням динамічної рівноваги в біосфері на різних рівнях її організації. Екологічна криза сучасності, зумовлена розвитком науково-технічного прогресу, полягає в прагненні людини підкорити собі природу, не залишаючи місця захисту навколишнього середовища, і є якісно новою загрозою для людини. Масове вирублення лісів, ерозія